

אי אימון!

חובתו של אדם לשרת כצבא מדינתו, לשלם לה מיסים, לשמור לה אימונים, וכל שאר החובות שלו למוסדות המדינתית — כל כולן מת-מצות באזרחות, ורק היא עניינה של המדינה.

יכולה המדינה להיות מעוניינת בעריכת סטטיסטיקה של השתייכות אזרחיה ותושביה לקבוצות תרבותיות, דתיות ולאומיות. אולם או חייבת היא להסתפק בציון החלונטרי של האזרחים עצמם, לפי רצונם החופשי, ובודאי אין לה כל זכות לחייב אותם להודות בכלל, או לכפות עליהם הודות מסויימת.

זהו המצב הקיים ברוב המדינות התרבותיות, והיהודים הם שלהם בשורה הראשונה כדי להשיג סוף-סוף מצב זה, שבלעדיו כל הדיבורים של שיוויון, ללא הבדל דת ולאום, הם פיספוסים ריקים.

חזרה לימי-הביניים

אנו מתגאים בכך שיש לנו בית-משפט עליון שאיננו לעצמו בדיוק תפיסה זו.

כי מה אמרו השופטים? תחילה הציעו לממדי שלה לחוק בכלל את הפריט, "לאום" ממדי שם התושבים ומתעודות-הזהות, אולם הממדי שלה לא נענתה לכך.

הצענו או לקבל המלצה זו, ואף הגשנו לצורך זה הצעת חוק פרטית. הממשלה לא קיבלה הצעה זו, והשאירה את ההכרעה לבית-המשפט.

והנה החליט הרוב של בית-המשפט, בהחלטה היסטורית, לקבל את הגישה שאנחנו דוגלים בה, היינו: אם בכלל יש רישום של "לאום", הריהו לצרכים סטטיסטיים בלבד, וקובע לגביו רק הרצון החופשי של האיש המצהיר על הודותו על פי הכרתו הסובייקטיבית.

מה עושה הממשלה? היא אימרת לבית המשפט: החלטתם נגד הקנניות הקואליציוני ניות שלנו, אז נשנה את החוק ונרוקן את החלטתכם מתוכנה. נקיים במדינה מישטר תיאוקרטי מימיה-הביניים, נצטרך עוד צעד גדול אחורה, לחשכת הכפייה הרתית.

זוהי פגיעה גסה בסטאטוס-קוו, שבית-המשפט פירש אותו כדן.

זוהי מעילה ברוטאלית באימון מאות האלי פים, שהצביעו זה עתה בעד מפלגות הימני ניות-כביכול.

מעילה באימון!

זוהי כפירה צינית בקווי היסוד, שעל פיהם נתן רוב הכנסת אימון בממשלה זאת.

אנו מציעים להביע אי-אימון לממשלה — לא בגלל החלטתה להציע לכנסת הצעת-חוק שהכנסת יכולה לקבלה או לדחותה, אלא בגלל העובדה שהממשלה, בעצם תגובתה על פסק-דין בית-המשפט, מפירה את קווי-היסוד שלה עצמה, את הסטאטוס-קוו, ומחזירה אר תנו אז חשכת ימיה-הביניים.

כל אדם הוא כחורין להתפלל או לא להתפלל, בכל צורה שירצה, בכל מוסגרת או מחוץ לכל מוסגרת, ולשום מוסד ממלכתי אין כל זכות להתערב באמונתו ובתפילתו, להטיל עליו חובות כל שהן בתחום זה.

הדת היא ענין שבין אדם לעצמו, ובין אדם לבוראו, אם הוא איש מאמין. וכל רישום של פרט אינטימי זה, בכל מיסמך ממלכתי, הוא פסול מעיקרו. זה פשוט אינו שייך למדינה.

כל אדם הוא כחורין להודות עם לאום כלשהו, לקשור את גורלו לגורל לאום זה, לר"ל אות את עצמו שייך או לא שייך לו, ואף לכי

אורן ובני שלים

פור בקיום לאומים בכלל. זהו עניינו הפרטי, זהו עניינו המצפוני, של כל אחד מאיתנו.

ורק אני עצמי יכול להטיל על עצמי את החובות המצפוניות הנובעות מהודותי עם הלאום שאני חש עצמי שייך אליו.

הודות פנימית זאת — גם היא אינה נוגעת לשום מוסד ממלכתי, ולא יכירנה מקומה בכל מיסמך ממלכתי.

מה כן נוגע למדינה? כמה מוגדר יחסו של האדם למדינה, מהו מקור זכויותיו וח"ו בותיו? לא הדת, לא הלאום, כי אם האזרחות.

במדינות הדמוקרטיות המתקומות — בארצות-הברית, בצרפת, בבריטניה ובעשרות מדינות אחרות, הדבר היחיד הרשום בתעודות-הזהות ובמסמכים דומים הוא האזרחות — citizenship בלשון האמריקאים, nationalité בלשון הצרפתים, staatsangehoerigkeit בלשון הגרמנים. ב" רוב שפות ארצות המערב איבד המושג לאום בכלל את משמעותו הפוליטית, והסך מילה נרדפת לאזרחות הפורמלי לית גרידא.

(זהו נוסח נאומו של אורי אבנרי, בדיון על הצעת אי-האימון בממשלה.)

הילד אורן שליט הוא בן של קצין צה"ל. כל חייו יחיה בישראל, כעברי, כיהודי, ובמיקרה הצורך יתן את חייו כישראלי, כעברי, כיהודי.

אולם שר-הפנים סירב לרשום את אורן שליט כעברי או כיהודי על פי הלאום, באשר נולד לאם שאינה שייכת לדת היהודית. החוק הישראלי עמד להטיל עליו את החובה לשאת תעודת-זהות, שהיתה מבדילה בינו לבין כל שאר בני הלאום הזה, שהייתה מכתימה אותו כנר, כנוכרי, אולי כחשוד.

אחת גורל צפוי עתה לאלפים, ובכוא העליה שכולנו מייחלים לה, אולי לרכבות למאות אלפים.

זהו העניין כולו, העומד כאן לדיון. כל הש"א הוא עניין פורמלי, מופשט, משפטי. לא על נוסחות אנחנו מתווכחים, לא נגד דברים מופשטים אנחנו מתריעים, אלא נגד שיטה המאמלת בני-אדם, הדנה אותם מראש למע" מד נחות, ואף מנורה.

טלאי זהוב!

מה היינו אומרים אילו קם הנשיא פומפידו והציע היום לאספה הלאומית הצרפתית לחוקק חוק שעל פיו יצוין בתעודת-הזהות של כל יהודי צרפתי כי איננו שייך ללאום הצרפתי, ואילו קבע הנחיה שכל מי שלא נולד לאב קאתולי ירשם בתעודת-הזהות של הרפובליקה הצרפתית כלא-צרפתי.

אילו סערה בינלאומית היינו מחוללים! אילו דיונים נרג-שים היינו עורכים בכנסת ישראל נגד המזימה השפלה!

האם לא היינו מדברים על חוקי נירנברג חדשים? האם לא היינו צועקים שזהו טלאי זהוב? האם לא היינו קוראים ליהודי צרפת, ולכל בני הקידמה שם, לשרוף בפומבי את תעודות-הזהות המשפילות?

אולם צרפת היא מדינה מתקדמת. בתעודת-הזהות שלה רשומה רק השתייכות אחת: האזרחות הצרפתית. לא יעלה על דעת איש לרשום שם בתעודת-הזהות לאום או דת.

אולם יש מדינה בעולם שבה מופיע "לאום" בתעודת-הזהות. זוהי ברית-המועצות. שם חייב יהודי להירשם כיהודי, ובכל ימי חייו הוא חייב להזדהות כ"עברי". אם ינסה להי"רשם כרוסי, חם יגלה את אחרית ימיו במחנות-ההזוועה במורבר לבן של זורקוטה.

זוהי האנטי-שמיות בהתגלמותה. התרענו על כך מעל דוכן הכנסת. נמשיך להתריע נגד מכשיר זה של דיכוי, השפלה, הפלייה.

הנה, יהודי סובייטי שנשא אשה נוצריה — בניו יירשמו שם כיהודים, ויסבלו כל חייהם מהפליה. ואילו בכואם ארצה, יירשמו בניו כלא-יהודים, ויסבלו כשל כך כל ימי חייהם, אלא אם ינהגו כאחרים ויהגרו לארץ ליב"ראלית.

על כך נטוש החיכות. על כך אנחנו מתריעים. זוהי הכפייה העומת בבני הציבור.

מינשר בני-חורין

שקפת עולמנו, והשקפת הרוב במדינה הזאת, מבוססת על העקרונות הבאים:

לאום הוצע לנהל מערכת-תעמולה, להחזרה המונית של התעודות למשרד הפנים המפי-דילי.

גם חוגי אמנים נחרדו. דן בן-אמוץ הודיע שהוא מחק את ההגדרה לאום מתעודת הזהות שלו.

בתחילת השבוע התארגן גוף ציבורי — בו היו מיוצגים אנשי מפלגות ותנועות כמו מפ"ם, העולם הזה — כוח חדש, מקי, הליברלים העצמאיים, ואישים בלתי-מפלגתיים רבים — שקרא להפגנה המונית מול בניין הכנסת ביום השני הבא, כאשר ייערך שם הדיון בהצעתו של שפירא.

מארגני ההפגנה קיוו, כי יופיעו שם אזרחים רבים ככל האפשר וכי הפגנה זו תהפוך מוקד של פעולת-מחאה נגד תוכניתו המחפירה של השר שפירא. הסיכוי להניא את גולדה ושפירא מתוכ-ניתם היה קלוש — אך השתיקה מול חרפה זו היתה בלתי-אפשרית.

של גולדה מאיר. היא הוגשה על-ידי העולם הזה — כוח חדש, כהפגנת-מחאה על המעילה הצינית באימון האזרחים, למרות שהיה ברור כי שום מפלגה קואליציונית לא תעז להסיק מסקנה מהתנגדותה להצעת שפירא, ולא תרחיק לכת עד כדי הצטרפות להבעת אי-אימון. היה ברור מראש, כי רק קולות מספר בכנסת יביעו אי-אימון לממשלה.

השתיקה — בלתי אפשרית!

קמפוס של אוניברסיטת תל-אביב נולדה תנועה ספונטאנית של סטודנטים ומרצים — בעיקר בפקולטה למשפטים — שתבעה פעולה הפגנתית. הוצע לשרוף את תעודות-הזהות הנושאות את ההגדרה

גולדה מאיר. לשוא ניסתה ח"כ-לשעבר שולמית אלוני למנוע את המעילה באימון הבורחים, שהצביעו בעד מפלגה חילונית. רוב גדול התייצב מאחורי מוזימו של שפירא.

מפ"ם והליברלים העצמאיים החליטו להצביע נגד הצעת-החוק של שפירא.

גח"ל התפלגה, פחות או יותר לאורך הקו חרות-ליבראליים.

הדתים צהלו, ורק בקושי יכול היה שפירא המפד"לי להסתיר את שימתו על ניצחון הכפייה הרתית. הוא השתיק בכעס את הרבנים, שמתחו ביקורת על הצעת-ההסוואה של שר המשפטים, בדבר הענקת אזרחות אוטומטית לבני-רוגם הלא-יהודיים של עולים יהודיים. הוא ידע שהצעה זו באה רק לרות חול בעיני תמימים.

על רקע זה נולדה הצעת אי-האימון הראשונה שהוגשה נגד ממשלתה הנוכחית

ממשלה מיוחדת בירושלים את הצעת-הכני"ע של שר. ולכן, כאשר התייצבו המישמרות למחרת היום באותו מקום, כבר הצטרפו אליהם כמאה אנשי-רוח ואמנים, וקבוצות מאורגנות של תלמידי-תיכון, שהוהירו: שפירא — אל תעשה את הצעד הראשון בדרך המובילה לפאשיזם!

חזר בעיני תמימים

בעם וצריבת-העלבון של אור-חיים רבים התפרצו בעשרות צורות אחדות. תוכניתו של שפירא היתה שיחת-היום בכל בית ובכל מקום-עבודה. סיעות הקואליציה ייחדו לה דיון סוער:

במערך ניצחה דעתו של שפירא — כאשר הוא נהנה מאימונה העיוור של